

61998C0260

Förslag till avgörande av generaladvokat Alber föredraget den 27 januari 2000. - Europeiska kommissionen mot Republiken Grekland. - Fördragsbrott - Artikel 4.5 i sjätte mervärdesskattedirektivet - Tillhandahållande av vägar mot betalning av vägtull - Befrielse från mervärdesskatteplikt - Förordningarna (EEG, Euratom) nr 1552/89 och 1553/89 - Gemenskapernas egna medel som härrör från mervärdesskatt. - Mål C-260/98.

Rättsfallssamling 2000 s. I-06537

Generaladvokatens förslag till avgörande

I - Inledning

1 Kommissionen har väckt förevarande talan mot Republiken Grekland om fördragsbrott under påståendet att Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att underlåta att belägga de vägtullar som tas ut som vederlag vid användningen av tullbelagda vägar och broar i Grekland med mervärdesskatt och genom att inte ställa det belopp av gemenskapernas egna medel jämte dröjsmålsränta som följer av denna överträdelse till kommissionens förfogande.(1)

2 I Grekland kan tull tas ut vid användandet av vägar eller motorvägar för att förbättra, påskynda eller underlätta trafikförhållandena, anläggning av nya vägar och underhåll av befintliga vägar. Vägtullarna tas ut av Nationella fonden för vägbyggen som är en offentligrättslig juridisk person. De är inte belagda med mervärdesskatt, eftersom de enligt den grekiska regeringen tas ut inom ramen för myndighetsutövning.

II - Det administrativa förfarandet

3 I skrivelse av den 12 augusti 1987 anmodade kommissionen Republiken Grekland att anpassa sin lagstiftning om vägtullar till bestämmelsen i artikel 2 i sjätte mervärdesskattedirektivet.

4 I en formell underrättelse av den 20 april 1988 fäste kommissionen de grekiska myndigheternas uppmärksamhet på att uttagandet av tull vid användandet av motorvägar är en ekonomisk verksamhet som faller inom sjätte mervärdesskattedirektivets område. De grekiska myndigheterna underrättades om att underlåtenheten att belägga vägtullarna med mervärdesskatt innebar ett åsidosättande av bestämmelserna i detta direktiv.

5 I svarsskrivelse av den 4 juli 1988 meddelade den grekiska regeringen att vägtullarna var en indirekt skatt som togs ut av ett offentligrättsligt organ i dess egenskap av myndighet och därför inte omfattades av sjätte mervärdesskattedirektivets tillämpningsområde.

6 Kommissionens sände den 8 augusti 1989 ett motiverat yttrande till den grekiska regeringen.

7 De grekiska myndigheterna besvarade yttrandet i en skrivelse av den 21 november 1989 och vidhöll i denna vad de hade anfört i sin skrivelse av den 4 juli 1988.

8 Såvitt avser gemenskapernas egna medel påpekade kommissionens generaldirektör för budgetfrågor i skrivelse av den 24 oktober 1989 för den grekiska regeringen att den påtalade överträdelsen av sjätte mervärdesskattedirektivet förde med sig en obefogad minskning av gemenskapernas egna medel och anmodade den grekiska regeringen att senast den 31 januari 1990 inbetala de belopp som skulle ha betalats för budgetåren 1987-1988, jämte dröjsmålsränta från den 31 januari 1990. Kommissionen begärde också att motsvarande bidrag för varje därefter följande budgetår inom en viss frist skulle ställas till kommissionens förfogande under äventyr att dröjsmålsränta annars skulle utkrävas.

9 De grekiska myndigheterna svarade i skrivelse av den 31 januari 1990 att de vägrade att göra en inbetalning i efterhand. De stödde sig därvid på samma skäl som de hade åberopat i sitt svar på det motiverade yttrandet avseende åsidosättande av sjätte mervärdesskattedirektivet

10 Genom en formell underrättelse av den 21 juni 1990 inledde kommissionen ett fördragsbrottsförfarande även på denna punkt.

11 Eftersom kommissionen inte fick något svar på underrättelsen, översände den genom en skrivelse av den 6 maj 1992 ett motiverat yttrande till den grekiska regeringen och anmodade denna att inom föreskriven frist rätta sig efter yttrandet.

12 Den grekiska regeringen förklarade i skrivelse av den 10 september 1992 att den inte avsåg att rätta sig efter yttrandet.

13 Kommissionen har därefter, genom ansökan som kom in till domstolens kansli den 16 juli 1998, enligt artikel 169 i EG-fördraget (nu artikel 226 EG) väckt talan mot Grekland och yrkat att domstolen skall

1) fastställa att Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen genom att i strid med bestämmelserna i artiklarna 2 och 4 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG underlåta att belägga de tullar som av användarna erlagts som vederlag för tjänster till dem, bestående i ett förfogandeställande av motorvägar och andra delar av vägnätet, med mervärdesskatt och därigenom dessutom undvika att inbetala bidrag till gemenskapernas egna medel jämte upplupen ränta (rådets förordningar nr 1552/89 och nr 1553/89),

2) förplikta Republiken Grekland att ställa de sedan år 1987 obetalda medlen jämte dröjsmålsränta till kommissionens förfogande, och

3) förplikta Republiken Grekland att ersätta rättegångskostnaderna.

14 Den grekiska regeringen har yrkat att domstolen skall

1) ogilla kommissionens talan, och

2) förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

III - Tillämpliga bestämmelser

1. Mervärdesskatteplikt

Rådets sjätte direktiv av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund(2) (nedan kallat sjätte direktivet).

15 Enligt artikel 2 i sjätte direktivet gäller följande:

"Mervärdesskatt skall betalas för

1. leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster som sker mot vederlag inom landets territorium av en skattskyldig person i denna egenskap.

..."

16 I artikel 4,1, 4.2 och 4.5 i sjätte direktivet föreskrivs följande:

"1. Med 'skattskyldig person' avses varje person som självständigt någonstans bedriver någon form av ekonomisk verksamhet som anges i punkt 2, oberoende av syfte eller resultat.

2. De former av ekonomisk verksamhet som avses i punkt 1 skall omfatta alla verksamheter av producenter, återförsäljare och personer som tillhandahåller tjänster, däribland gruvdrift och jordbruksverksamhet samt verksamhet inom fria yrken. Utnyttjande av materiella eller immateriella tillgång i syfte att fortlöpande vinna intäkter därav skall likaså betraktas som ekonomisk verksamhet.

...

5. Stater, regionala och lokala myndigheter och övriga offentligrättsliga organ anses inte såsom skattskyldiga när det gäller verksamhet eller transaktioner som de utför i sin egenskap av offentliga myndigheter, även om de i samband härmed uppbär avgifter, arvoden, bidrag eller inbetalningar. När de genomför sådana verksamheter eller transaktioner, skall de dock ändå betraktas som skattskyldiga personer med avseende härpå, om det skulle leda till konkurrenssnedvridning av viss betydelse, ifall de behandlades som icke skattskyldiga personer

Dessa organ skall i vart fall betraktas som skattskyldiga personer när det gäller de verksamheter som är förtecknade i bilaga D,(3) såvida de inte genomförs i försumbart liten skala.

Medlemsstater kan betrakta sådana verksamheter av dessa organ som är undantagna enligt artikel 13(4) eller 28 såsom verksamheter som de bedriver i egenskap av myndigheter."

2. Gemenskapernas egna medel

a) Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1553/89 av den 20 maj 1989 om den slutliga enhetliga ordningen för uppbörd av egna medel som härrör från mervärdesskatt(5)

17 I artikel 1 i förordning nr 1553/89 föreskrivs följande:

"Momsmedlen skall beräknas genom att den enligt beslut nr 88/376/EEG, Euratom fastställda enhetliga skattesatsen tillämpas på det enligt denna förordning fastställda underlaget."

18 Enligt artikel 2.1 i förordning nr 1553/89 gäller följande:

"Underlaget för momsmedlen skall bestämmas med utgångspunkt i de skattepliktiga transaktioner som avses i artikel 2 i rådets direktiv 77/388/EEG §; därvid skall de transaktioner som är skattefria enligt artikel 13-16 i det nämnda direktivet undantas."

b) Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1552/89 av den 29 maj 1989 om genomförande av beslut 88/376/EEG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel(6)

19 Enligt artikel 11 i förordning nr 1552/89 gäller följande:

"En försening av en kreditering på det konto som avses i artikel 9.1 medför att den berörda medlemsstaten skall betala ränta till den räntesats som på förfallodagen är tillämplig på medlemsstatens penningmarknad för kortfristig offentlig finansiering, ökad med två procentenheter. Denna räntesats skall ökas med 0,25 procentenheter för varje månad som krediteringen försenas. Den ökade räntesatsen skall tillämpas på hela förseningsperioden."

c) Rådets beslut 88/376/EEG, Euratom av den 24 juni 1988 om systemet för gemenskapernas egna medel(7)

20 Enligt detta beslut skall sådana intäkter av momsmedlen som fattas på grund av att mervärdesskatt ej uttagits kompenseras med medel som beräknas på bruttonationalprodukten, vilket innebär en omfördelning av de ekonomiska bördorna till nackdel för de andra medlemsstaterna.

IV - Parternas argument

21 Enligt kommissionens uppfattning utgör tillhandahållandet av väganläggningar mot betalning av tull en ekonomisk verksamhet i den mening som avses i artiklarna 2 och 4 i sjätte mervärdesskattedirektivet. Den omständigheten att denna verksamhet bedrivs av offentligrättsliga organ betyder inte att de som tillhandahåller tjänsterna är befriade från skyldigheten att erlagga mervärdesskatt, eftersom det är fråga om en mervärdesskattepliktig prestation av en skattskyldig person. Befrielse från skattskyldighet kan enligt kommissionen endast komma i fråga när ifrågavarande verksamhet bedrivs av offentligrättsliga organ i deras egenskap av myndigheter i enlighet med artikel 4.5 i direktivet.

22 Kommissionen anser att det här - vid ett objektivt synsätt och med hänsynstagande till den ekonomiska verkligheten - är fråga om en ekonomisk verksamhet, eftersom de som använder vägnätet för att befordra varor och personer tillhandahålls en tjänst mot vederlag. Eftersom det föreligger ett samband med det ekonomiska livet, är sjätte mervärdesskattedirektivet enligt kommissionen tillämpligt. Med hänsyn till vikten av en enhetlig tillämpning av mervärdesskattesystemet anser kommissionen att det saknar betydelse hur den nationella lagstiftningen rättsligt har klassificerat denna verksamhet.

23 Vad avser påståendet att mervärdesskattesystemet i förevarande fall inte är tillämpligt därför att vägtullen tas ut inom ramen för myndighetsutövning har kommissionen framhållit att de två begreppen ekonomisk verksamhet och myndighetsutövning skall bestämmas objektivt och enhetligt.

24 Offentlighetsrättsliga organ är enligt kommissionen inte principiellt befriade från mervärdesskatteplikt, utan endast för den verksamhet som de bedriver i sin egenskap av myndigheter. Även i detta avseende skall man här välja en restriktiv tolkning. Det är därvid fråga om uppgifter som på grund av sin natur inte kan utföras av enskilda. Den omständigheten att skattebefrielse endast kan förekomma när det är fråga om konkurrenssnedvridning av större betydelse visar enligt kommissionen att lagstiftaren har avsett att mervärdesskattesystemet skall gälla så allmänt som möjligt.

25 Kommissionen jämnar tillhandahållandet av vägnätet med medborgarnas försörjning med gas, vatten och elektricitet. Dessa verksamheter är ostridigt mervärdesskattepliktiga, och inte någon omständighet kan medföra undantag från skatteplikten.

26 I förevarande fall erlägger användarna av vissa vägdelar en tull som enligt kommissionen utgör ett direkt motvärde för att vägavsnitten tillhandahålls. Vägtullens storlek varierar beroende på typen av fordon och den vägsträcka som tillryggaläggs.

27 Om vägtullarna, som i förevarande fall, inte beläggs med mervärdesskatt kommer de ekonomiska aktörerna från andra medlemsstater i ett sämre läge, eftersom de inte kan göra avdrag för ingående mervärdesskatt.

28 Såvitt avser gemenskapernas egna medel rubbar underlåtenheten att ta ut mervärdesskatt enligt kommissionen balansen i både det gemensamma mervärdesskattesystemet och systemet för medlemsstaternas bidrag till gemenskapernas egna medel.

29 Den grekiska regeringen har i första hand bemött kommissionens anmärkningar med påståendet att kommissionens talan inte grundats på tillämpliga bestämmelser. Bestämmelserna i sjätte direktivet, särskilt i artiklarna 2 och 4, är enligt den grekiska regeringen inte så exakta, ovillkorliga och strikta att de kan läggas till grund för ett mål om fördragsbrott.

30 Eftersom uttagande av tull för tillhandahållande av delar av ett vägnät inte finns med i den uppräknade av mervärdesskattepliktiga verksamheter i bilaga D som artikel 4.5 tredje stycket hänvisar till har lagstiftaren enligt kommissionen avsett att undanta denna verksamhet från mervärdesskatt.

31 Den grekiska regeringen har anfört att vägtull enligt grekisk rätt kan tas ut för att förbättra, påskynda eller underlätta trafikförhållandena samt för byggande av nya, och underhåll av befintliga, vägar.

32 Vägtullarna tas ut av Nationella fonden för vägbyggen som är ett offentlighetsrättsligt organ. Detta innebär enligt den grekiska regeringen att tullarna ingår i den allmänna statsbudgeten. På grund härav är vägtullarna enligt den grekiska regeringen en indirekt skatt,⁽⁸⁾ som tas ut inom ramen för myndighetsutövning, och artikel 4.5 i sjätte direktivet är därför tillämplig.

33 Enligt den grekiska regeringen föreligger det emellertid, redan av det skälet att tullen inte är en motprestation för tjänster som tillhandahålls användaren inte heller någon ekonomisk verksamhet som avses i bestämmelserna i artiklarna 2 och 4 i sjätte direktivet.

34 Den grekiska regeringen har tillagt att vägdelarna tillhandahålls användarna inom ramen för myndighetsutövning. Denna kan endast regleras genom nationell lagstiftning. I detta fall är det enligt den grekiska regeringen fråga om en indirekt skatt,⁽⁹⁾ vilket framgår av tullens art, syfte, funktion, direkta samband med statskassan och av tillämplig nationell offentlig rätt.

35 Nationella fonden för vägbyggen bedriver enligt den grekiska regeringen endast offentlighetsrättslig verksamhet i Grekland och gör detta i sin egenskap av myndighet. Den kan sålunda inte inordnas i det nationella näringslivet. Uttagandet av vägtull sker inom ramen för statlig myndighetsutövning,

är obligatoriskt, sker med tillämpning av suveräna maktbefogenheter som går utöver de som följer av allmän rätt och har karaktären av ett lagligt monopol.

V - Bedömning

1. Mervärdesskatteplikt för vägtullar

36 I enlighet med direktivets uppbyggnad skall först undersökas om det föreligger ett sådant tillhandahållande av tjänst som enligt artikel 2 i sjätte mervärdesskattedirektivet skall beläggas med mervärdesskatt. För att så skall vara fallet måste tillhandahållandet av tjänsten ske mot vederlag. Därefter skall undersökas om tjänsten tillhandahålls av en person som är skattskyldig och, om svaret blir jakande, huruvida det är fråga om ekonomisk verksamhet.

a) Tillhandahållande av tjänst mot vederlag

37 Tillhandahållandet av tjänst består i detta fall av att delar av ett vägnät ställs till förfogande.

38 Tjänsten tillhandahålls mot vederlag, det vill säga mot att en vägtull erläggs. När det gäller att bedöma om en tjänst tillhandahålls mot vederlag har domstolen redan fastslagit att det måste föreligga en direkt koppling mellan den tjänst som tillhandahålls och det motvärde som erhålls för att tillhandahållandet av tjänsten skall vara skattepliktigt. (10)

39 Den direkta kopplingen består i att tillhandahållandet av delar av vägnätet sker mot betalning av en vägtull vars storlek bestäms på grundval av typen av fordon och den vägsträcka som tillryggaläggs.

40 Vägtullen är inte en skatt, eftersom en skatt är en penningprestation som inte utgör motprestation för någon särskild tjänst och som, i syfte att bereda det allmänna inkomster, åläggs alla som uppfyller de faktiska kriterier till vilka skattskyldigheten enligt lag är knuten. Eftersom det i förevarande fall föreligger en konkret motprestation i form av tillhandahållande av vissa delar av vägnätet är vägtullen att anse som vederlag för tillhandahållandet av en tjänst.

41 Av det sagda följer att det föreligger en tjänst som enligt artikel 2 i sjätte mervärdesskattedirektivet skall beläggas med mervärdesskatt.

b) Skattskyldiga personer

42 Enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktivet avses med skattskyldig person varje person som självständigt bedriver någon form av ekonomisk verksamhet, innebärande alla verksamheter av producenter, återförsäljare och personer som tillhandahåller tjänster.

43 Enligt artikel 4.5 första stycket i sjätte direktivet anses stater, regionala och lokala myndigheter och övriga offentligrättsliga organ inte såsom skattskyldiga när det gäller verksamhet eller transaktioner som de utför i sin egenskap av offentliga myndigheter, även om de i samband härmed uppbär avgifter, arvoden, bidrag eller inbetalningar.

aa) Myndighetsutövning

44 Av domstolens rättspraxis framgår att två villkor måste uppfyllas samtidigt för att regeln om skattebefrielse för offentligrättsliga organ skall vara tillämplig, nämligen att verksamheten skall bedrivas av ett offentligrättsligt organ och att detta organ skall bedriva verksamheten i sin egenskap av offentlig myndighet. (11)

45 Detta innebär för det första att offentligrättsliga organ inte automatiskt är befriade från skattskyldighet för all sin verksamhet utan endast för sådan speciell verksamhet som de bedriver i sin egenskap av offentlig myndighet. För det andra innebär det att en verksamhet som bedrivs

av en enskild inte är undantagen från mervärdesskatt redan på grund av att den består av utförande av handlingar som omfattas av myndigheternas exklusiva behörighetsområde.(12)

46 Frågan huruvida ett offentligrättsligt organ bedriver verksamhet i sin egenskap av offentlig myndighet skall inte bedömas med utgångspunkt i föremålet för den berörda verksamheten eller syftet med denna. Enligt domstolens praxis är det villkoren för utövandet av verksamheten som gör det möjligt att bestämma räckvidden för undantaget avseende offentligrättsliga organs behandling som icke skattskyldiga personer.(13)

47 Domstolen har alltså fastställt att de offentligrättsliga organ som anges i artikel 4.5 första stycket i sjätte mervärdesskattedirektivet bedriver verksamhet i egenskap av offentliga myndigheter när de utövar verksamheten inom ramen för den särskilda rättsliga reglering som gäller för dem.(14) När de handlar enligt samma rättsliga villkor som de privata näringsidkarna kan de däremot inte anses bedriva verksamhet i sin egenskap av offentliga myndigheter.

48 Eftersom även sådana verksamheter som utförs i enlighet med lag anses skattepliktiga enligt artikel 6.1 i sjätte mervärdesskattedirektivet, är enbart den omständigheten att en verksamhet faller inom området för offentlig rätt inte tillräcklig för att uppfylla villkoret för skattebefrielse enligt artikel 4.5 första stycket i sjätte direktivet. Eftersom sistnämnda bestämmelse är en regel om undantag från definitionen av begreppet skattskyldig person, skall den tolkas restriktivt. Undantagna från mervärdesskatteplikt är därför endast sådana av offentligrättsliga organ bedrivna verksamheter som hör till myndighetsutövningens kärnområde. Detta framgår av artikel 4.5 tredje stycket i sjätte direktivet, som hänvisar till de i bilaga D förtecknade verksamheter - se ovan punkt 16 - för vilka även offentligrättsliga organ är skyldiga att erlagga mervärdesskatt.

49 Beslut att bygga och byggandet av vägar, broar och tunnlar räknas till sådan myndighetsutövning som omfattas av myndigheternas exklusiva behörighetsområde. Dessa verksamheter utgör en väsentlig del av de offentliga myndigheternas uppgifter och utgör därmed en huvudsaklig uppgift för myndigheterna. De kan betraktas som en del av den verksamhet som bedrivs för att tillgodose allmänintresset. När staten bedriver verksamhet på detta område presumeras verksamheten därför ske inom ramen för myndighetsutövning.

50 Det är riktigt att tillhandahållande av delar av vägnätet, till skillnad från leveranser av gas, elektricitet och vatten och andra i bilaga D angivna tjänster, inte uttryckligen klassificeras som en mervärdesskattepliktig verksamhet. Det avgiftsfria tillhandahållandet av delar av vägnätet är att anse som myndighetsutövning. Frågan huruvida ett vägnät som tillkommit på grund av offentligrättslig verksamhet och finansierats av skattemedel däremot skulle kunna drivas helt i privat regi mot att användarna erlägger en vägtull kan lämnas därhän. I varje fall kan emellertid den omständigheten att en begränsad del av ett vägnät ställs till förfogande selektivt - eftersom det endast sker under förutsättning att vederlag erläggs - inte anses innebära att tillhandahållandet av vägnätet sker inom ramen för myndighetsutövning. Som uttryckligen anges i artikel 4.5 första stycket i sjätte direktivet är det visserligen möjligt att ta ut tull även vid myndighetsutövning, utan att detta medför skattskyldighet. Man måste emellertid komma ihåg att användarna i förevarande fall fortfarande kan välja om de vill utnyttja en tullfri eller en tullbelagd del av vägnätet. Myndigheterna har fullgjort sin uppgift genom att tillhandahålla ett avgiftsfritt vägnät, och om ytterligare vägar ställs till förfogande mot tull skall detta anses vara en rent privatekonomisk verksamhet. Den som måste ha ett avgiftspliktigt byggnadslov har ingen motsvarande valmöjlighet. Den som bedriver sådana studier för vilka alla måste betala avgifter har inte heller något val om han vill slutföra sina studier. I förevarande fall har användaren däremot ett äkta val mellan två sätt på vilka han kan nå samma mål, låt vara att det ena sättet är mindre bekvämt eller långsammare. Den tullbelagda delen av vägnätet ställs visserligen till förfogande för alla som är beredda att betala tull, men också enbart för dessa. I detta ligger ett urval som är främmande för myndighetsutövning. Vägtullen tas framför allt ut av ekonomiska skäl. När endast en viss vägsträcka ställs till förfogande mot tull kan detta därför inte anses innebära myndighetsutövning.

51 En tillämpning av bestämmelsen i artikel 4.5 första stycket i sjätte direktivet på förevarande fall kan därför inte komma i fråga, eftersom tillhandahållandet av delar av vägnätet mot betalning av tull inte kan anses vara en sådan verksamhet som ett offentligrättsligt organ utför i sin egenskap av offentlig myndighet. De organ som tar ut tullen är därför skattskyldiga.

bb) Ekonomisk verksamhet

52 Som jag redan har nämnt avses enligt artikel 4.1 i sjätte direktivet med skattskyldig person den som självständigt utövar ekonomisk verksamhet.

53 Begreppet ekonomisk verksamhet omfattar enligt artikel 4.2 i sjätte direktivet "alla verksamheter av producenter, återförsäljare och personer som tillhandahåller tjänster".

54 Domstolen har i sin rättspraxis uttalat att begreppet ekonomisk verksamhet täcker ett vidsträckt område och att det därvid är fråga om ett objektiva fastslaget begrepp, eftersom verksamheten bedöms i sig, oberoende av syfte och resultat.(15)

55 Om man utgår från en så vid tolkning av begreppet ekonomisk verksamhet som ovan angetts, behöver tillhandahållandet av tjänster inte primärt eller uteslutande vara inriktat på marknadens funktion eller näringslivet. Det är tillräckligt att tjänsten rent konkret har något som helst samband med det ekonomiska livet.(16)

56 Även om i förevarande fall tillhandahållandet av delar av ett vägnät mot erläggande av en tull sker enligt offentlig rätt och de tullbelagda motorvägarna hör till det allmänna vägnätet saknar detta betydelse för prövningen av frågan om det föreligger en ekonomisk verksamhet. Enligt artikel 6.1 i sjätte mervärdesskattedirektivet kan nämligen skattepliktigt tillhandahållande av tjänst föreligga även när en tjänst utförs på anmodan av en myndighet eller i enlighet med lag. Även den objektiva karaktären av begreppet ekonomisk verksamhet talar för att den här aktuella verksamheten skall klassificeras som ekonomisk verksamhet, eftersom verksamheten skall bedömas i sig, oberoende av syfte och resultat.

57 Beaktandet av den ekonomiska verkligheten är ett grundläggande kriterium vid tillämpningen av det gemensamma mervärdesskattesystemet.⁽¹⁷⁾ I förevarande fall innebär denna verklighet att delar av vägnätet ställs till förfogande för användarna mot erläggande av en avgift i form av en tull. Eftersom verksamheten i detta fall även syftar till att de organ som uppbär tullen skall få intäkter för att bestrida sina kostnader och erhålla viss vinst, är det här fråga om en ekonomisk verksamhet.

c) (I andra hand) Konkurrenssnedvridning

58 Enligt artikel 4.5 andra stycket i sjätte direktivet anses stater, regionala och lokala myndigheter och övriga offentligrättsliga organ vara skattskyldiga för tjänster som de utför i sin egenskap av offentliga myndigheter, när det skulle leda till Konkurrenssnedvridning av större betydelse, om de behandlades som icke skattskyldiga personer. Frågan huruvida denna bestämmelse är tillämplig i förevarande fall skulle mot bakgrund av vad jag har anfört i det föregående egentligen inte behöva behandlas, eftersom det inte föreligger någon myndighetsutövning. Följande överväganden gör jag därför endast i andra hand.

59 En Konkurrenssnedvridning i den mening som avses i nämnda bestämmelse skulle föreligga, om det icke skattskyldiga offentligrättsliga organet skulle konkurrera med ett skattskyldigt privatföretag om samma tjänst och på grund av skattebefrielsen skulle kunna erbjuda sig att tillhandahålla tjänsten billigare. När delar av ett vägnät av ifrågavarande typ ställs till förfogande finns det dock ingen privaträttslig konkurrens, varför det inte heller kan bli fråga om någon Konkurrenssnedvridning.

60 De exempel på Konkurrenssnedvridning som kommissionen har nämnt är inte relevanta i detta fall. För det första är direktivets tillämpningsområde, med undantag för vissa bestämmelser, begränsat till nationella förfaranden. Det finns inget som tyder på att skyldigheten att behandla utländska och inhemska medborgare lika har åsidosatts i förevarande fall. För det andra beror de fall av snedvridning som kommissionen har nämnt - i ena fallet omöjlighet att göra avdrag för ingående mervärdesskatt och i andra fallet fördelar i kostnadshänseende - inte på någon skattebefrielse respektive skattskyldighet utan på en felaktig rättstillämpning. När ett klagande har skett i rättspraxis kommer medlemsstaterna säkerligen att ta ut mervärdesskatt på samma sätt. (Detsamma kommer då också att gälla med avseende på inbetalningarna till gemenskapernas egna medel.) Om kommissionens uppfattning skulle godtas skulle Konkurrenssnedvridningen för övrigt bli störst i de länder som över huvud taget inte tar ut någon vägtull.

61 Sådan Konkurrenssnedvridning som enligt artikel 4.5 andra stycket i sjätte direktivet kan utgöra skäl för åläggande av skattskyldighet föreligger alltså inte. Detta saknar dock i enlighet med vad jag har anfört ovan under punkterna 36-56 betydelse. I förevarande fall tillhandahålls en tjänst som skall beläggas med mervärdesskatt, eftersom tullen inte tas ut inom ramen för myndighetsutövning.

d) Mellanliggande slutsats

62 Det kan sålunda konstateras att Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget genom att underlåta att belägga de vägtullar som tas ut vid användningen av motorvägar med mervärdesskatt.

2. Gemenskapernas egna medel

63 Kommissionen har på denna punkt yrkat att Republiken Grekland skall åläggas att ställa de egna medel som inte har inbetalats sedan år 1987 till kommissionens förfogande. Eftersom det inom ramen för ett fördragsbrottsförfarande är fråga om en fastställsetalan kan domstolen emellertid inte besluta att vissa åtgärder skall tillgripas, upphävas eller ändras, utan endast fastställa att den medlemsstat mot vilken talan väckts har åsidosatt en eller flera bestämmelser i gemenskapsrätten. I förevarande fall vill kommissionen med sin talan uppnå att det på grund av yrkanden och grunder i ansökan först och främst skall fastställas att vägtullen - fördragsstridigt - inte har belagts med mervärdesskatt, med följden att motsvarande belopp inte har inbetalats till gemenskapernas egna medel. Detta kommissionens yrkande skall tolkas så att det avser en följdverkan av att ett fördragsbrott har fastställts och att domstolen därför - om det föreligger ett fördragsstridigt tillstånd - även i detta hänseende kan fastställa att det föreligger ett fördragsbrott.

64 Enligt artikel 2.1 i förordning nr 1553/89 fastställs underlaget för momsmedlen med utgångspunkt i de skattepliktiga transaktioner som avses i artikel 2 i sjätte mervärdesskattedirektivet. De belopp som varje medlemsstat skall betala som egna medel skall beräknas genom tillämpning av en enhetlig skattesats på det fastställda underlaget.

65 Eftersom de tjänster som avses i förevarande fall har utförts av skattskyldiga personer skulle vägtullen ha belagts med mervärdesskatt. Då detta inte har skett har motsvarande underlag för momsmedlen inte kunnat fastställas.

66 Av det anförda följer att bestämmelserna om inbetalning till gemenskapernas egna medel från mervärdesskatt har åsidosatts. Frågan huruvida - som den grekiska regeringen har påstått - omräkningen av bidragen till gemenskapernas egna medel skulle bli till nackdel för gemenskapen saknar därvid betydelse. Enligt de tillämpliga gemenskapsrättsliga bestämmelserna är det enda väsentliga att de belopp som skall betalas till gemenskapernas egna medel först beräknas med hjälp av det korrekta underlaget och att (medlemsstatens) motsvarande fordringar på de skattskyldiga därefter fastställs. Medlemsstaterna är därför skyldiga att göra de beräkningar som behövs för att fastställa underlaget, att meddela kommissionen resultatet av beräkningarna och att inbetala motsvarande belopp till gemenskapsbudgeten.

67 Rätten till den dröjsmålsränta som krävts följer av artikel 11 i förordning nr 1552/89, där det föreskrivs att sådan ränta skall betalas när bidragen till gemenskapernas egna medel inbetalas för sent. Anledningen till förseningen saknar enligt domstolens rättspraxis därvid betydelse.(18)

3. Begränsning av domens rättsverkningar i tiden

68 Sedan det konstaterats att Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter enligt EG-fördraget uppkommer frågan huruvida kommissionen också har rätt att för hela den berörda perioden göra gällande de anspråk på Republiken Grekland som den har till följd av detta åsidosättande.

69 Kännetecknande för ett fördragsbrottsförfarande är först och främst att den berörda medlemsstaten, om talan bifalls, är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att undanröja överträdelsen. Eftersom domen är en fastställsedom kan domstolen däremot inte ålägga staten i fråga vare sig att upphöra med överträdelsen eller att upphäva eller ändra de åtgärder som har

påtalats.

70 Domstolen är följaktligen inte behörig att i domen formellt ålägga Republiken Grekland att undanröja det rättsstridiga tillstånd som föreligger på grund av underlåtenheten att ta ut mervärdesskatt. Domstolen kan emellertid i fördragsbrottsförfarandet precisera vilken skyldighet Republiken Grekland har i fråga om ett sådant undanröjande.

71 Det bör därför undersökas vad skyldigheten att upphöra med överträdelsen konkret innebär för Republiken Grekland och vilken betydelse det har att förfarandet har dragit långt ut på tiden.

72 Enligt artiklarna 155 (nu artikel 221 EG) och 169 i EG-fördraget är kommissionen skyldig att påtala varje fördragsbrott som den får kännedom om, vilket innebär att den principiellt också är skyldig att väcka talan. Kommissionen förfogar dock över ett visst utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller tidpunkt och villkor för de olika skedena av det förfarande som avses i artikel 169. Även om kommissionen principiellt är skyldig att väcka talan bör den alltid bemöda sig om att på sedvanligt sätt först försöka förmå medlemsstaterna att återställa ett fördragsenligt tillstånd. Talan kan tidigast väckas när den frist som angetts i det motiverade yttrandet har löpt ut. Möjligheten att väcka talan vid domstolen är i princip dock inte begränsad till en viss tidsfrist.⁽¹⁹⁾ Kommissionen har därför rätt att välja när den skall väcka talan, efter det att den i det motiverade yttrandet satta fristen väl har löpt ut.⁽²⁰⁾ I extrema undantagsfall, när kommissionen väcker talan först efter en längre tidsperiod och under denna period inte heller har vidtagit någon annan åtgärd mot den berörda medlemsstaten, kan man dock inte helt utesluta möjligheten av att en invändning om förlust av talerätten skulle kunna leda till att talan avvisas.⁽²¹⁾ Enligt domstolens rättspraxis godtas dock i princip inte en invändning om att talan av detta skäl inte kan tas upp till prövning.⁽²²⁾

73 Någon preskription av gemenskapernas rätt till betalning kan inte heller komma i fråga i förevarande fall. För det första finns det inga gemenskapsrättsliga preskriptionsbestämmelser som skulle kunna vara tillämpliga, och för det andra är det inte heller möjligt att analogt tillämpa nationella bestämmelser om preskription av skatteskulder. För att fylla sin funktion måste en preskriptionsfrist vara fastställd i förväg. Preskription kan endast komma i fråga på grund av en invändning, och någon sådan har i förevarande fall inte gjorts. Eftersom frågan inte har förts på tal i målet behöver den inte behandlas här. För övrigt är det inte heller möjligt att inom ramen för ett fördragsbrottsförfarande direkt yrka inbetalning av egna medel.

74 Gemenskaperna kan dock ha förlorat sin rätt till inbetalning av egna medel genom att de framställt sitt krav först efter det att föreskriven frist har löpt ut.

75 Av rättssäkerhetsskäl skulle det i förevarande fall kunna vara påkallat att tidsmässigt begränsa de verkningar som fastställandet av ett fördragsbrott får med avseende på rättelser av de årliga översikterna.⁽²³⁾ Domstolen har i praxis redan godtagit att principen om rättssäkerhet får åberopas när regler om preskription saknas.⁽²⁴⁾

76 Fördraget innehåller visserligen ingen uttrycklig bestämmelse om att verkningarna av domar i ett fördragsbrottsförfarande kan tidsbegränsas. En sådan bestämmelse är emellertid inte heller nödvändig, eftersom domen i ett fördragsbrottsförfarande är en fastställelse, som i regel syftar till (ett framtida) undanröjande av ett fördragsstridigt tillstånd. Denna typ av mål rör inte verkningarna av ett enskilt beslut på samma sätt som till exempel ett mål avseende ogiltighetstalan, där domstolen enligt artikel 174.2 i EG-fördraget (nu artikel 231 EG) kan ange vilka verkningar av domen som skall betraktas som bestående. Ett fördragsbrottsförfarande avser som regel inte heller en sådan talan om skadestånd som omfattas av preskriptionsregeln i artikel 43 i stadgan för domstolen. Syftet med ett fördragsbrottsförfarande är tvärtom att principiellt fastställa innehållet i gemenskapsrättens bestämmelser. Det ligger i rättssäkerhetens intresse att domstolen i en tvist mellan kommissionen och en medlemsstat fastställer innehållet i dessa regler. Enbart den tid som förflyter från det att det administrativa förfarandet avslutades till dess att talan väcks minskar i princip inte detta intresse. Om intresset av en fastställelse skulle minska under

denna period skulle detta möjligen kunna medföra att en talan ogillas, men inte påverka rätten att när som helst yrka fastställande av innehållet i gemenskapsrätten.

77 I förevarande fall innebär fastställandet av fördragsbrottet emellertid att gemenskaperna har ett krav på betalning från den berörda medlemsstaten. De ekonomiska konsekvenserna av detta kräver av hänsyn till principen om rättssäkerhet särskilda överväganden.

78 Mot en tidsbegränsning talar visserligen först och främst att domstolen i sin fasta rättspraxis har understrukt att "kravet på entydighet och förutsebarhet är särskilt strängt när det är fråga om bestämmelser som kan ha ekonomiska konsekvenser".(25) Beaktande av rättssäkerhetssynpunkter minskar entydigheten och förutsebarheten. Gentemot detta kan dock konstateras att kommissionens avsevärda dröjsmål med att väcka talan om fördragsbrott inte heller är förenligt med kravet på entydighet och förutsebarhet.

79 Enligt domstolens rättspraxis får en tvist mellan kommissionen och en medlemsstat om bidragen till gemenskapernas egna medel inte heller leda till att gemenskapens ekonomiska jämvikt rubbas.(26) I förevarande fall skulle en begränsning av den tid inom vilken rättelse får ske kunna leda till att några medlemsstater enligt gemenskapsrätten skulle tillföra gemenskapen medel medan andra slapp göra detta. I detta avseende kan dock konstateras att de medlemsstater som har tagit ut vederbörlig mervärdesskatt och inbetalat en del av denna inte har missgynnats. För dem återstår ändå den del av mervärdesskatten som överstiger den andel av skatten som de är skyldiga att inbetala.

80 Däremot är det av praktiska och även rättsliga skäl uteslutet att i efterhand ta ut mervärdesskatt på vägtull. Även enligt nationell rätt är i ett fall som det förevarande uppbörd av mervärdesskatt i efterhand utesluten med hänsyn till principen om skydd för berättigade förväntningar. Helt bortsett från detta skulle ett uttagande av mervärdesskatt på de ekonomiska transaktionerna i efterhand även ha olämpliga praktiska konsekvenser för handelsförbindelserna, eftersom de eventuellt skattskyldiga personer som då måste eftersökas normalt inte skulle vara desamma som de som skall betala den skatt som ingår i priset.

81 Endast de medlemsstater som redan, utan att dessförinnan ha tagit ut motsvarande mervärdesskatt, har gjort inbetalningar i efterhand till gemenskapernas egna medel skulle missgynnas. Sådana betalningar måste dock anses ha skett med förbehåll för att den årliga översikten skall rättas i motsvarande hänseende. Om sådan rättelse är utesluten kan de berörda medlemsstaterna kräva återbetalning i efterhand av de belopp som de har inbetalat.

82 Av bestämmelsen i artikel 9.2 i förordning nr 1553/89 om den dag då rättelse senast kan ske kan man utläsa att den tid under vilken medlemsstaterna riskerar att av okunnighet tvingas inbetala mervärdesskatt som inte tagits ut inte får överstiga fyra budgetår. Å andra sidan är medlemsstaterna principiellt inte längre skyddsvärda när de före fristens utgång har fått kännedom om att kommissionen har gjort en klar och tydlig anmärkning. Den berörda medlemsstaten bär själv ansvaret om den inte rättar sig efter en anmärkning av kommissionen och, till exempel, generellt underlåter att ta ut mervärdesskatt. Med kännedom om anmärkningen kan medlemsstaten principiellt bedöma vilka skyldigheter som följer av mervärdesskattedirektiven och handla i enlighet därmed.

83 Om medlemsstaterna på försvarbara grunder tvistar med kommissionen om huruvida vissa transaktioner skall beläggas med mervärdesskatt eller inte, kan den praktiska utformningen av rättelseförfarandet, särskilt så som detta i förevarande fall har tillämpats av kommissionen, få orimliga konsekvenser. Eftersom gemenskapen har utformats som en rättslig gemenskap, har medlemsstaterna principiellt rätt att kräva att en tvist om innehållet i mervärdesskattedirektiven inom rimlig tid tas upp vid och avgörs av domstolen.

84 Tilläggas kan att en medlemsstat inte själv kan bidra till att lösa problemen när, som i detta fall, det administrativa förfarandet i ett mål om fördragsbrott drar ut på tiden. Kommissionen är formellt inte skyldig att väcka talan, och medlemsstaten kan inte väcka talan mot ett motiverat yttrande. Sammantagna kan dessa två faktorer utgöra ett incitament att undvika ett fördragsbrottsförfarande. Ett sådant uppträdande från kommissionens sida skulle emellertid strida mot syftet med rättelseförfarandet.

85 I förhållandet mellan kommissionen och den berörda medlemsstaten är utgångspunkten att de berörda budgetåren är avslutade och att de årliga översikterna därför inte längre kan rättas.

86 Först och främst är det tveksamt till vilken tid kommissionens talan hänför sig. Kommissionens yrkande avser fastställande av fördragsbrottet och hänför sig till tiden från och med år 1987. Även om kommissionen från det att det administrativa förfarandet avslutades till dess att talan väcktes inte vidtog några ytterligare åtgärder avseende efterföljande budgetår kan man förutsätta att kommissionen ville uppnå att överträdelserna upphörde med motsvarande verkningar för framtiden. Det skall därför undersökas om budgetåren från och med år 1987 är avslutade och de årliga översikterna inte längre kan rättas.

87 Enligt artikel 9.2 första ledet i förordning nr 1553/89 kan en årlig översikt inte rättas efter den 31 juli det fjärde året (det vill säga 43 månader) efter det berörda budgetåret. Den årliga översikten för år 1987 kan följaktligen inte rättas efter den 31 juli 1991. Motsvarande beräkning gäller för efterföljande år. Kommissionen skulle sålunda inte längre kunna kräva inbetalning av några bidrag till gemenskapernas egna medel.

88 Det kan emellertid ifrågasättas hur man skall uppfatta den undantagsbestämmelse som finns i artikel 9.2 andra ledet. Där görs ett undantag från regeln att årliga översikter inte längre kan rättas genom formuleringen "såvida inte rättelserna avser punkter som tidigare har anmälts av kommissionen eller den berörda medlemsstaten". Vad gäller budgetåren 1987-1992 diskuterades de problem och olika rättsuppfattningar som ligger till grund för talan i detta mål också med Republiken Grekland.

89 Mycket talar för att bestämmelsen i artikel 9.2 andra ledet skall tolkas så att ett undantag från 43-månadersfristen endast är möjligt när de berörda parterna under hela mellantiden har bemödat sig om att lösa de uppkomna problemen. När det är fråga om ett längre omotiverat uppehåll i förfarandet skulle en tillämpning av denna bestämmelse emellertid vara meningslös och även strida mot bestämmelsens syfte. I förevarande fall hade berörda parter under åren 1992 till och med 1998 inte någon dialog som skulle ha kunnat leda till en lösning av problemen. Kommissionen har vid den muntliga förhandlingen på fråga uppgett att den regelmässigt har gjort de berörda medlemsstaterna uppmärksamma på problemen avseende egna medel från mervärdesskatt och att den även har fört fortlöpande samtal med medlemsstaterna om uttagandet av mervärdesskatt. (27) Detta kan dock inte anses vara tillräckligt för att en uppgörelse i godo skulle kunna ha nåtts. På grund av parternas ståndpunkter var en sådan uppgörelse inte heller möjlig. Man bör också beakta att en kompromisslösning inte heller skulle ha varit möjlig, eftersom rättsläget var sådant att det endast kunde bli fråga om "antingen - eller".

90 Även om syftet med ifrågavarande bestämmelse är att fristerna skall kunna förlängas i sådana fall då sakförhållandena är komplexa och problemen omfattande, är ett villkor för dess tillämpning också att berörda parter visar att de har bemödat sig om en lösning. I annat fall skulle kommissionen kunna kringgå den i artikel 9.2 första ledet angivna 43-månadersfristen enbart genom att regelmässigt anmärka på medlemsstaternas årliga översikter. Den skulle då ha möjlighet att pröva sakförhållandena under obegränsad tid och skjuta upp avslutandet av budgetåren på obestämd tid. Detta skulle emellertid varken vara önskvärt av ekonomiska skäl eller förenligt med principen om rättssäkerhet. Kommissionen skulle, utan att behöva berättiga sitt handlande, kunna kringgå bestämmelsen i artikel 9.2 första ledet om att den absolut sista dagen

för att rätta en årlig översikt är den 31 juli det fjärde året efter det berörda budgetåret.

91 Eftersom bestämmelsen i artikel 9.2 i förordning nr 1553/89 inte är en preskriptionsregel saknar frågan huruvida medlemsstaten har gjort invändning om preskription eller ej betydelse. Endast rättigheter kan preskriberas. I artikel 9.2 fastställs emellertid inte någon rättighet utan regleras endast den frist inom vilka en årlig översikt kan rättas.

92 Dessa överväganden ger stöd för antagandet att Republiken Grekland under den långa tid som förflöt från det att det administrativa förfarandet avslutades till dess att kommissionen väckte talan ingavs berättigade förväntningar på att kommissionen skulle iaktta fristen för ett rättelseförfarande.

93 Även om redan det administrativa förfarandet skulle anses ha avbrutit fristen kan detta avbrott inte utsträckas till att gälla utöver 43-månadersfristen. Eftersom det förflutit mer än fyra - nämligen sex - år mellan dagen för den sista skrivelsen i det administrativa förfarandet och den dag då kommissionen väckte talan, kan en eventuell förlängning av fristen på grund av det administrativa förfarande inte längre göras gällande.

94 På grund av principen om skydd för berättigade förväntningar och den allmänna regeln att frister måste iakttas sammantagna med att rättelse efter utgången av 43-månadersfristen inte längre kan ske kan kommissionen därför kräva inbetalning av bidrag till gemenskapernas egna medel endast för de fyra budgetåren närmast före talans väckande. Eftersom kommissionens ansökan i detta fall kom in till domstolens kansli den 16 juli 1998 innebär detta att budgetåren efter 1994 ännu inte har avslutats och att de årliga översikterna för dessa år fortfarande kan rättas.(28) För att 43-månadersfristen skall ha iakttagits räcker det att talan har väckts, eftersom det inte finns några ytterligare förfarandefrister i detta hänseende. Talan torde visserligen inte ha delgetts Republiken Grekland förrän efter den 31 juli 1998, men härav kan man inte dra några slutsatser rörande utgången i målet, eftersom den avgörande tidpunkten är den dag då ansökan kom in till domstolens kansli.

95 Eftersom rätten till inbetalning av bidragen till gemenskapernas egna medel som sådan inte omfattas av yrkandet i kommissionens ansökan, utan endast indirekt följer av fördragsbrottet, kan talan i övrigt, trots att vissa frister inom vilka betalning får krävas delvis har löpt ut - vilket indirekt innebär att Republiken Grekland delvis har vunnit bifall till sin talan - inte ogillas. Motsvarande resonemang skall tillämpas i fråga om rättegångskostnaderna.

VI - Rättegångskostnaderna

96 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Grekland skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Den omständigheten att gemenskapernas rätt att kräva inbetalning av egna medel delvis har gått förlorad på grund av att frister löpt ut påverkar inte fördelningen av kostnaderna, eftersom denna rätt endast är en följd av det fastställda fördragsbrottet och inte kan fastställas inom ramen för förevarande talan. Denna avser endast frågan om fastställandet av fördragsbrottet. Eftersom Republiken Grekland i detta hänseende i huvudsak har förlorat målet skall Republiken Grekland åläggas att ersätta rättegångskostnaderna.

VII - Förslag till avgörande

97 På grund av vad jag har anfört i det föregående föreslår jag att domstolen skall

1) fastställa att Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter enligt Fördraget om upprättande av den europeiska gemenskapen genom att i strid med artiklarna 2 och 4 i rådets sjätte mervärdesskattedirektiv 77/378/EEG av den 17 maj 1977 underlåta att belägga de vägtullar som tas ut av användarna som vederlag för tillhandahållande av motorvägar och därigenom undvika att inbetala gemenskapernas egna medel jämte upplupen ränta, varvid kommissionen inte

har rätt att i efterhand kräva in bidrag till gemenskapernas egna medel jämte dröjsmålsränta för längre tid än från och med budgetåret 1994,

2) förplikta Republiken Grekland att ersätta rättegångskostnaderna.

(1) - Kommissionen har i detta sammanhang på samma grunder även väckt talan mot Republiken Frankrike, Irland, Förenade kungariket och Konungariket Nederländerna (målen C-276/97, C-358/97, C-359/97 och C-408/97). Till skillnad från övriga medlemsstater mot vilka kommissionen har väckt talan har Konungariket Nederländerna ställt motsvarande belopp till kommissionens förfogande som gemenskapernas egna medel med reservation för att de tvistiga punkterna skall utredas. I de medlemsstater mot vilka talan inte har väckts tas ingen vägtull ut vid användningen av vägar eller också är vägtullarna belagda med mervärdesskatt.

Eftersom Konungariket Spanien tillämpar en lägre skattesats har kommissionen väckt talan även mot Konungariket Spanien (mål C-83/99).

(2) - EGT L 145, s. 1; svensk specialutgåva område 9, volym 1, s. 28.

(3) - I bilaga D anges sammanlagt tretton olika former av verksamhet, till exempel telekommunikation, tillhandahållande av vatten, gas och elektricitet, hamn- och flygplatstjänster, drift av handelsmässor och utställningar, med flera verksamheter.

(4) - I artikel 13 A anges sjutton undantag från skatteplikt för vissa verksamheter av hänsyn till allmänintresset. Undantag görs sålunda för tjänster som tillhandahålls av det offentliga postväsendet, sjukhusvård, sjukvård sjukvårdande behandling, tillhandahållande av varor och tjänster som är nära kopplade till socialt bistånd eller socialförsäkring samt till barn och ungdomar, tjänster som en organisation som utan vinstintresse verkar i politiskt, fackligt, religiöst, patriotiskt, filosofiskt, filantropiskt eller medborgarrättsligt syfte tillhandahåller i sina medlemmars intresse, verksamheter av icke kommersiella offentliga radio- och televisionsorgan, med flera tjänster.

I artikel 13 B anges undantag även för försäkrings- och återförsäkringstransaktioner, för vissa transaktioner i fråga om kredit och - med fyra undantag - för utarrendering och uthyrning av fast egendom.

(5) - EGT L 155, s. 9; svensk specialutgåva, område 1, volym 2, s. 107.

(6) - EGT L 155, s. 1; svensk specialutgåva område 1, volym 4, s. 41.

(7) - EGT L 185, s. 24, delvis upphävd eller ändrad genom rådets beslut 94/728/EG, Euratom av den 31 oktober 1994 om systemet för egna medel inom Europeiska gemenskaperna, EGT L 293, s. 9; svensk specialutgåva, område 1, volym 3, s. 192.

(8) - Vid den muntliga förhandlingen uppgav den grekiska regeringen emellertid, med avvikelse från denna inställning, att vägtullen inte är en indirekt skatt, utan i stället en avgift, som påminner om en skatt, bland annat eftersom den direkt tillfaller statskassan. I likhet med fordons- eller domstolsavgifter är vägtullen enligt den grekiska regeringen en offentlig avgift som tas ut inom ramen för myndighetsutövning.

(9) - Se närmast föregående fotnot.

(10) - Dom av den 8 mars 1988 i mål 102/86, Apple and Pear Development Council (REG 1988, s. 1443), punkt 11.

(11) - Dom av den 11 juli 1985 i mål 107/84, kommissionen mot Tyskland (REG 1985, s. 2655), av den 26 mars 1987 i mål 235/85, kommissionen mot Nederländerna (REG 1987, s. 1471) och av den 17 oktober 1989 i de förenade målen 231/87 och 129/88, Carpaneto m.fl. (REG 1989, s. 3233;

svensk specialutgåva, volym 10, s. 217), punkt 12.

(12) - Domen i mål 235/85 (ovan fotnot 11), punkt 21.

(13) - Domen i de förenade målen 231/87 och 129/88 (ovan fotnot 11), punkt 15.

(14) - Ibidem, punkt 16.

(15) - Dom av den 26 mars 1987 i mål 235/85 (ovan fotnot 11), dom av den 15 juni 1989 i mål 348/87, Stichting Uitvoering Financiële Acties (1989, s. 1737), punkt 10, och av den 4 december 1990 i mål C-186/89, Van Tiem (REG 1990, s. 4363), punkt 17.

(16) - Generaladvokaten Lenz förslag till avgörande av den 12 februari 1987 i mål 235/85 (REG 1987, s. 1478), punkt 22, och dom av den 26 mars 1987 i samma mål (ovan fotnot 11).

(17) - Dom av den 20 februari 1997 i mål C-260/95, DFDS (REG 1997, s. I-1005), punkt 23.

(18) - Dom av den 22 februari 1989 i mål 54/87, kommissionen mot Italien (REG 1989, s. 385), punkt 12.

(19) - Dom av den 14 december 1971 i mål 7/71, kommissionen mot Frankrike (REG 1971, s. 1003; svensk specialutgåva volym 1, s. 615), punkterna 5 och 6.

(20) - Dom av den 1 juni 1994 i mål C-317/92, kommissionen mot Tyskland (REG 1994, s. I-2039), punkt 4, och av den 10 maj 1995 i mål C-422/92, kommissionen mot Tyskland (REG 1995 s. I-1097), punkt 18 med ytterligare hänvisningar.

(21) - Dom av den 16 maj 1991 i mål C-96/89, kommissionen mot Nederländerna (REG 1991, s. I-2461), punkterna 15 och 16.

(22) - Ibidem, fotnoterna 20 och 21.

(23) - Enligt artikel 7.1 i förordning nr 1553/89 skall medlemsstaterna före den 31 juli sända kommissionen en översikt som anger totalbeloppet av det enligt artikel 3 beräknade underlag för momsmedlen som avser det föregående kalenderåret.

(24) - Dom av den 14 juli 1972 i mål 57/69, ACNA mot kommissionen (REG 1972, s. 933), punkterna 33-36.

(25) - Dom av den 13 mars 1990 i mål C-30/89, kommissionen mot Frankrike (REG 1990, s. I-691), punkt 23 med vidare hänvisningar.

(26) - Domen i mål C-96/89 (ovan fotnot 21), punkt 37.

(27) - Förenade kungariket och Grekland bestred vid den muntliga förhandlingen att några samtal med kommissionen ägt rum.

(28) - Beträffande beräkningen se punkt 86.